

Durmuş Hocaöglu

Siyaset'te Gergin Beklenti

Son Çağrı., 24 Nisan 1997, Perşembe., s.05

Durmuş Hocaöglu, *Son Çağrı* Yazıları Sıra No: 16

SON CAGRI

Siyaset yeniden ısınıyor ve kafalarda řu sorunun cevabı düğümleniyor: Yeni bir darbe veya muhtıra mı? Temenniler ise, kimine göre, “**inşallah**”, kimine göre de “**Allah korusun!**”.

Hakikat halde, sürekli olarak bir “**darbe**” ve/veya “**muhtıra**” beklentisinin hasıl ettiği gerginliklerin hiçbir zaman tam olarak ortadan kalkamayışı, Türkiye'nin siyasal ve toplumsal yapısına ilişkin sistematik bir ürün olarak değerlendirilmelidir. Yani, bu keyfiyet, gerçekte, bizim bizzat kendimizin, kendi geleneklerimizin ve toplumsal yapımızın ürettiği bir neticedir. Daha açık bir ifade ile, asıl sebep, bir “**gelişmemişlik sorunu**”dur. Nitekim, dikkat edilecek olursa, Türkiye'nin sadece kendisine has bir takım gerekçeleri bulunabilirse de, bu problemin sadece Türkiye'ye özgü olmayıp bütün gelişmemiş ülkelerde yaşanan bir problem olduğu görülebilecektir.

Türkiye'deki toplumsal yapı, **Modernite-Öncesi**'nden **Modernite** fazına geçiş olan, bunların ikisinin arasında bulunan **Yarı-Modernite** safhasındadır. Söz konusu bu iki fazın her ikisinin de istikrarlı fazlar olmasına mukabil, **Yarı-Modernite** fazı, bir “istikrarsız faz” karakterindedir.

Net ve kısa bir tanımla, Modernite-Öncesi fazındaki bir toplumda siyasetin aslı karakteri “**anti-demokrasi**” iken Modernite fazındaki siyasetin aslı karakteri “**demokrasi**” olmaktadır.

Buna karşılık, bunların her ikisinin arasında bulunan bir sosyal safha olan **Yarı-Modernite Fazı**, bir yandan terkedilmek üzere bulunan Modernite-Öncesi'nin ve diğer yandan da henüz ulaşılammış bulunan Modernite'nin bir karşılaşma alanı olması itibariyle sürekli olarak gerginliklerin ve çatışmaların hâkim olduğu ve bu yüzden de dengesiz, istikrarsız bir sosyal safhadır. Burada siyasetin aslı karakteri, **vesayet altındaki bir yarı- demokrasi** olarak nitelendirilebilir.

İşte, Türkiye'deki **siyasî yapılanma** ve **siyaset ahlâkı** bu sosyal yapı çerçevesinde oluşmaktadır.

Ülkemiz, bünyesel olarak, **Yarı-Modernite Fazı**'nda bulunmakta olduğu, yani, Türk sosyal yapısı, Modernite-Öncesi'nden Modernite safhasına geçmek üzere bulunduğu için, siyasî yapılanma ve siyasî ahlâk da bu geçişin sancılarını bütün şiddetiyle yaşamaktadır. Bir yandan, Modernite-Öncesi'nin zihniyetleri ve gelenekleri henüz tam anlamıyla ortadan kaybolmamıştır ve fakat buna mukabil Modernite zihniyeti ve gelenekleri de gerçek anlamıyla vücut bulmuş da değildir. Şöyle ki: Modernite-Öncesi'nin temel karakteristiği olan **anti-demokratlık** henüz çok canlıdır.

Ülkemiz hâlâ “**otoriter**” bir siyaset anlayışını belirli ve önemli bir ölçüde muhafaza etmektedir.

Modernite, nihâî safhada, Ordu’nun siyaset ile fiilî bağının kopması sonucunu doğuracaktır. Hiçbir modern toplumda Ordu, Siyaset’e hiçbir sûrette “vaz-ı yed” edemez. Bu itibarla, zaman, sivilite ve demokrasi lehinde ve militarizm ve anti-demokrasi aleyhinde çalışmaktadır. Ancak, unutulmamalıdır ki bunun “tam olarak” tahakkuku, Türkiye’nin “tam olarak modern” olması ile bağlantılı olduğu için, daha birkaç nesil gerektirecek kadar uzun bir süreye ihtiyaç gösterecektir.

Zira, Türkiye, biraz önce yukarıda da söz konusu edilmiş olduğu üzere, henüz bir ara faz olan Yarı-Modernite fazındadır ve bunun içindir ki, herşeye rağmen, Siyaset’te tam ve hakikî mânâ ve muhtevasıyla bir “demokratlaşma-sivilleşme” söz konusu değildir ve de olamaz. Bu da, bütün toplumsal gelişme ve ilerlemeye, yarım yüzyılı aşmış bulunan fiilî çok partili demokrasi tecrübelerine rağmen, Silahlı Kuvvetler’in hâlâ çok güçlü ve etkili bir şekilde temel bir “**siyaset faktörü ve aktörü**” olma hüviyetini muhafaza etmesi demektir.

Türkiye’de uzun yıllardanberi devam etmekte olan **demokrasi mücadelesi**, çok önemli ve küçümsenmeyecek mesafeler kat etmiş, bir yandan iktisadî-sosyal gelişmeyi, yani Modernite’ye yaklaşmayı - yetersiz olmakla beraber - belirli bir ölçüde nisbî olarak gerçekleştirmiş ve diğer yandan da buna paralel olarak, Türk insanının önünde ufuklar açmış, **özgürlük alanları** yaratmıştır.

Yapılması gereken, bu gelişme çizgisinin devam ettirilmesi ve daha da ileri götürülmesidir. İşte, bu noktada, Siyaset-Ordu ilişkisinde meydana gelebilecek olan sertleşmeler, bu ufukları ve özgürlük alanlarını daraltacak, Türkiye’nin modernleşme ve demokratlaşmasının süresini uzatacak, bu uğurda ödenecek bedelleri ve faturaları büyütecektir.

Buna binaen, Siyaset-Ordu ilişkisi, kesinlikle bu güç ile kesişme yaratmayacak bir strateji izlemeye yönelik olmalıdır. Bu husus aynı zamanda şunun için de zorunludur: Ordu’nun herhangi bir şekilde siyaset içerisine çekilmesi, ister-istemez siyasette bir “**taraf**” olması demektir ki bu da kaçınılmaz olarak bu büyük ve önemli gücün yıpranması neticesini hasıl eder. Halbuki, Türk Silahlı Kuvvetleri, hiçbir biçimde yıpratılmamalıdır. Ordu, bize her zaman lâzımdır. Bu sebeple, siyasetçilerin onun yıpranmasına sebebiyet verebilecek demarşlardan kesinlikle uzak durmaları, aynı zamanda bir vatan-severlik vecibesidir.

Ancak, görünen odur ki, hükûmetin büyük ortağı hâlâ zaman’ın “**zor zaman**” olduğunu anlamamaya devam etmektedir. Bu anlayışsızlığın acı faturası, bütün bir topluma kesilecektir.

